

**KEMAN EĞİTİMİNDE KONUM GEÇİŞLERİNE YÖNELİK TÜRK MÜZİĞİ EZGİLERİNİN
KULLANILMASINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ*****Student Opinions on the Use of Turkish Music Melodies for Position Transitions in Violin Education****Hayri AKBUDAK ******Mehmet AKPINAR *******ÖZ**

Bu çalışmanın amacı, kemanda konum geçişlerinin öğretime yönelik Türk müziği kaynaklı ezgilere dayalı gerçekleştirilen öğretim sürecinin değerlendirilmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören ve bireysel çalgı keman dersi alan sekiz öğrenci (n=8) oluşturmuştur. Çalışmada uzman görüşü alınarak oluşturulan ve uygulanan yapılandırılmış görüşme formu ile 12 haftalık öğretim sürecine ilişkin görüşler alınmıştır. Elde edilen veriler nitel araştırma yaklaşımı kapsamında içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda, öğrenciler tarafından bilinen ezgilerin kemanda seslendirilmesi ve konum çalışmalarında kullanılmasının keman çalma sürecini daha istekli ve keyifli hale getirdiği, entonasyon sorununun daha rahat fark edildiği, böylece daha verimli bir çalışma alışkanlığı kazandırıp, çalışma süresini artırmada etkili olduğuna yönelik öğrenci görüşlerine ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin, kulağa tanıdık gelen ezgilerin kemanda seslendirilmesi ve konum çalışmalarında kullanılmasının, bu tekniğin geliştirilmesinde ve pekiştirilmesinde daha kolaylaştırıcı bir etkiye sahip olduğunu düşündükleri ve bu nedenle keman eğitimi sürecinde geleneksel Türk müziği ezgilerine dayalı kaynaklara yer verilmesi gerektiği yönünde görüş bildirdikleri de görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Keman, Keman Eğitimi, Türk Müziği Ezgileri, Konumda Kalarak Çalma, Konum Geçişli Çalma.

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate the teaching process based on Turkish music-based melodies for teaching shifting position in violin. The study group of the research consisted of eight students (n = 8) who were enrolled in the Department of Music Education, Department of Fine Arts Education, Faculty of Education at İnönü University during the 2020–2021 academic year and who were taking individual violin lessons. In the study, views regarding the 12-week training process were gathered using a structured interview form developed and implemented with expert input. The collected data were evaluated utilizing the content analysis method within the framework of a qualitative research methodology. In line with the results, it was reported that resources based on traditional Turkish music melodies should be included in the violin education process, and that vocalizing familiar melodies on the violin and using them in position studies has a more facilitating effect on the acquisition and development of this technique. Furthermore, according to the opinions, it was discovered that including resources based on traditional Turkish music melodies in violin education is effective in gaining the right study habits, and the use of melodies known by the students in violin and position studies has a more motivating effect, increasing the study time and making it enjoyable. In addition, it was revealed that including resources based on traditional Turkish music melodies in violin education makes it easier for students to recognize and solve technical difficulties during position studies on the violin.

Keywords: Violin, Violin Education, Turkish Music Melodies, Playing in Fixed Position, Playing with Position Shifts.

* Bu çalışma 2021 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan “Keman Eğitiminde Konum Geçişlerine Yönelik Türk Müziği Kaynaklı Ezgilere Dayalı Öğretim Sürecinin Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinden faydalanılarak üretilmiştir.

Araştırma Makalesi/Research Article Geliş Tarihi/Received Date: 05.06.2025 **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 23.09.2025

**** Sorumlu Yazar/Corresponding Author:** Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Devlet Konservatuarı, hayri.akbudak@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4613-956

***** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, makpinar@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3545-7169**

EXTENDED ABSTRACT

The primary objective of this study is to examine the effectiveness of an instructional process grounded in Turkish music-based melodies, designed to develop students' technical proficiency in both fixed-position playing and position shifting on the violin. The study aims to assess this pedagogical approach through student feedback, thereby gaining deeper insights into the scope, quality and functional applicability of the implemented method.

This research holds significance in identifying the pedagogical outcomes and student perceptions associated with a violin education model rooted in Turkish music. The findings are expected to contribute to the existing body of knowledge, inform future instructional practices, and provide a foundation for further exploration of alternative approaches in string pedagogy.

Qualitative method was used in the study. Qualitative research can be defined as research in which qualitative data collection methods such as observation, interview and document analysis are utilized, and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a realistic and holistic manner in a natural environment (Yıldırım & Şimşek, 2016: 41). To collect data on the participants' personal opinions about the 12-week teaching process, a structured interview form consisting of eight questions was prepared in line with expert opinions. Content analysis within qualitative research methods was used to analyze the information obtained from the participants through the interview form. "The basic process in content analysis is to bring together similar data within the framework of certain concepts and themes and to interpret them by organizing them in a way that the reader can understand" (Yıldırım & Şimşek, 2016: 242). While analyzing the data obtained from the participants, certain themes, sub-themes and codes were created depending on the data collected, and some of the opinions of the participants who formed these themes were included in the study as an example.

Based on these opinions, it was found that the students did not receive education based on traditional Turkish music melodies before the study.

After the implementation of the curriculum created for the study, it became clear that the inclusion of resources based on traditional Turkish music melodies in the teaching process of violin playing techniques (position studies on the violin) to students provided certain advantages.

It is also among the results obtained that the inclusion of resources based on traditional Turkish music melodies in the teaching of violin playing techniques increases the study time, makes the studies more enjoyable, and has a motivating effect on students.

The participants' views led to the conclusion that they had not previously been trained using tunes from traditional Turkish music. This result is in line with Tekin's (2019) findings, according to which the rate of performing works in various forms of traditional Turkish music is below the middle level and the rate of collective performance studies with traditional Turkish music works is at a low level in violin education and/or orchestra education courses taught in music teaching programs. After the implementation of the curriculum created for the study, it was revealed that the inclusion of resources based on traditional Turkish music melodies in the process of teaching violin playing techniques (position studies on the violin) to students provides certain advantages. The participants' opinion that "the use of works based on Turkish music culture in violin education will be able to carry this culture from local dimensions to universal quality" is similar to Günay and Uçan's (1980) views saying "violin education from environment to universe". According to another result obtained, it was seen that the use of familiar

melodies in violin education has a more facilitating effect on the acquisition and development of this technique and allows for more accurate sound (intonation). This view is in line with Taşç's (2012) assertion that using traditional Turkish music may lessen the difficulties associated with producing good sound in violin instruction. Similar findings that complement the findings of this study were also attained in Hamzaolu Birer's PhD dissertation, *The Effect of Listening to Maqam Music on Intonation* in 2010. One of the findings was that adding resources based on traditional Turkish music melodies to the instruction of violin playing skills lengthens study sessions, makes them more interesting, and motivates students.

According to the data obtained from the participants, it was concluded that violin education based on traditional Turkish music melodies provided convenience in terms of recognizing and solving technical difficulties during violin position studies. It was concluded that only western music sources or sources containing traditional Turkish music melodies are not sufficient in teaching violin playing techniques, and that both should be used together by making use of each other. In Parasız's (2009) study, the conclusion that the use of contemporary Turkish music works in violin education is low is similar to the view that the use of national resources as well as international western music resources in violin education is important in terms of functionality. It is possible to see similar results in Teke's (2019) and Nacakçı's (2002) studies. In addition, there are different studies that have positive results on teaching different violin playing techniques through traditional Turkish music-based melodies (Alpagut: 2001; Almzori: 2017; Kotan: 2019).

Sanat; insanların kendi yaşantıları yoluyla elde ettikleri izlenimleri, deneyimleri, içten hissettikleri hayalleri ve tasavvur ettikleri olguları, form ve çizgiler üzerinden, kendi yetenekleri ölçüsünde belli bir yaratıcılıkla ortaya koydukları estetik ürünlerdir. Bu ürünler, farklı biçim ve formlarda fiziki objeler, görsel bir çizgi olacağı gibi, bir resim ya da notaya aktarılmış melodiler olarak da ortaya çıkabilir (Akbudak, 2017).

Uçan, sanatın alt dalını oluşturan müziği “duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre bir araya getirilmiş seslerle işleyip anlatan bir estetik ürün” olarak tanımlamıştır (Uçan, 1997: 10). Bu estetik ürünü belirli kural, sistem ve bütünlük içerisinde ilgililerine aktarılmasını sağlayan ise müzik eğitimidir. Müzik eğitimi; insan temelli olan, bireyin yaşantısını kullanarak belli bir amaçla müziğe ilişkin davranış veya tutum kazandırma aynı zamanda kendini geliştirme ve bir değişiklik ortaya çıkarma sürecidir (Uçan, 2005: 30).

Müzik eğitimi içinde yer alan alanlardan biri de çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi, öğrenilmek istenen çalgı çalma becerisinin en verimli ve sistemli şekilde aktarılmasını sağlayan bir eğitim sürecidir. Bu süreç, bulunduğu kurum ve imkânlar göre farklılıklar gösterse de genel hatlarıyla amacı, çalgı eğitiminin en üst düzeyde aktarılmasıdır. Çoban (2011: 116) çalgı eğitimi, “bir çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için birtakım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşan uzun bir eğitim süreci” olarak tanımlarken, Duranoğlu (2016: 89) ise çalgı eğitimi bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik ve çalgı alanında belirli bir hedefe yönelik istendik davranışları kazandırabilmeyi amaçlayan eğitim süreci olarak tanımlamıştır.

Ülkemizde verilen çalgı eğitiminin önemli bir boyutunu ise keman eğitimi oluşturmaktadır. Şendurur (2001: 146) keman eğitimi, bireyin davranışında istendik değişiklikleri oluşturma ve bu değişiklikleri beceriye dönüştürme süreci olarak ele almış ve bu sürecin en etkili bir şekilde değerlendirilmesi için uygun öğrenme yaşantısının oluşturulması, öğrenme yaşantısının oluşması için ise keman öğretmeninin etkili önlemleri alması, bu önlemleri öğrenme yaşantısı boyunca sürdürmesi ve öğrenme yaşantısının dayandığı yöntemleri yeterince bilip uygulamasına bağlı olduğunu savunmuştur.

Çalgı eğitimi geleneksel müzikler aracılığıyla alan bireylerin, bu ezgileri önceden tanıyor olmasının öğrenme açısından Batı müziği eserlerine kıyasla daha kolaylaştırıcı olması beklenir. Bu nedenle, keman eğitimi alacak bireyin hazır bulunuşluk düzeyinin aynı oranda artması, keman eğitiminin daha sağlıklı ve kısa sürede amacına uygun bir şekilde sürdürülmesini sağlayabilir. Buna bağlı olarak Türkiye’deki eğitim kurumlarında keman eğitiminde kullanılan kaynakların en azından bir kısmının geleneksel Türk müziklerinden oluşması ve metodolojiye aktarılması, hem bu müzikleri yansıtan ezgilerin kalıcı olması hem de keman eğitimi alacak kişiye kolaylık sağlaması açısından önemlidir.

Keman eğitim sürecinin önemli bir boyutunu konum geçişleri oluşturmaktadır. Günay ve Uçan (2005: 18) konumu, keman çalarken sol elin keman sapında konulduğu ya da bulunduğu yere, sol el bu yerde iken tuşede parmakların tellere düşürülüp basılmasıyla kullanılan alan parçası olarak tanımlarken, Cheslock (1937: 26) konum geçişini birinci konum haricinde kalan notaları çalabilmek amacıyla daha yüksek konumlara ulaşmanın bir yolu veya aynı notaları farklı ton renginde çalıp çeşitlilik ve estetik kazandırma aracı olarak tanımlamıştır.

Kemanda konumda çalma ve konum geçişli çalma esnasında bu geçişleri uygularken mümkün olduğunca hissedilmeden gerçekleştirilmesi önemlidir. Eser çalarken bu hususa dikkat edilmediği zaman tonlama kabul

edilebilir düzeyde olsa bile uygunsuz konum kullanımı eserin yanlış yorumlanmasına sebep olabilir (Auer, 1921: 88).

Bununla birlikte keman eğitiminde konum geçişi, eserleri doğru entonasyonla seslendirme açısından önemlidir. Doğru yerde doğru konuma geçmek, teknik açıdan uygun parmak numaralarını kullanmak, icra edilen eser veya etüdün istenilen müzikal ifade ile seslendirilmesine olanak sağlar. Konumlandırma çalışmalarına yönelik eğitim sürecinde, tanıdık melodileri içeren geleneksel müziklerden oluşturulmuş etüt ya da eserlerin kullanılması daha rahat bir duyum sağlayabileceğinden doğru, temiz ses (entonasyon) ve doğru tonlamaya ulaşma açısından daha öğretici olabilecektir.

Dünyada pek çok yerde kullanılan yaylı çalgılar ailesinden olan keman, bugün ülkemizde Türk sanat müziği, Türk halk müziği ve birçok popüler müzik türünde kimi zaman solo, kimi zaman eşlik çalgı olarak kullanılmaktadır.

Problem Durumu

Keman eğitimi alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde, keman öğretim sürecinin daha verimli hale getirilmesi amacıyla farklı yöntem ve içeriklerin üretilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu yöntem ve içerikler, öğretim sürecinde keman dersi alan öğrencilerin sahip olduğu bireysel özelliklere ve öğrenme biçimlerindeki farklılıklara dayalı olarak geliştirilmektedir. Araştırmalarda keman eğitimi derslerinde uygulanan yöntem, yaklaşım ve kullanılan öğretim kaynaklarının, öğrencilerin eğitim süreçlerinde etkisi olduğu görülmektedir.

Geleneksel Türk müziği ezgilerinin keman öğretiminde kullanılmasının, Türk coğrafyasında yaşayan öğrencilerin bu müzik türüne olan yatkınlığı (kulak aşinalığı, akılda kalıcılık, kolay ezberleme) nedenlerle keman eğitimi süreçlerini daha verimli hale getireceği düşünülmektedir. Klasik batı müziği kaynaklarının yanında geleneksel Türk müziği ezgilerinden yararlanılarak oluşturulan çalışmaların, uluslararası nitelikte fakat ulusal özellikleri de barındıran sistematik metotların üretilmesine imkân sağlayacağı da göz ardı edilmemelidir. Bu düşünceler doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi “Keman eğitiminde konum geçişlerine yönelik Türk müziği kaynaklı ezgilere dayalı öğretim sürecine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada, kemanda konumda kalarak ve konum geçişli çalma becerisinin öğretimine yönelik Türk müziği kaynaklı ezgilere dayalı gerçekleştirilen öğretim sürecinin çalışmaya katılan öğrenciler tarafından değerlendirilmesi ve böylece uygulanan öğretim sürecinin kapsamı, niteliği ve işlevselliği hakkında daha detaylı bilgilere ulaşılması amaçlanmıştır.

Araştırma, Türk müziğine dayalı keman eğitim sürecine yönelik görüşlerin ve kazanımların belirlenebilmesi, bundan sonra yapılacak olan bu ve buna benzer çalışmalara ışık tutabilmesi, bununla birlikte farklı arayışlara yönlendirmesi açısından önemli görülmektedir.

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinden faydalandığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül

bir biçimde ortaya çıkarılmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 41). Katılımcıların 12 haftalık öğretim süreci ile ilgili kişisel görüşlerine ait verilerin toplanması için uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış ve sekiz sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu aracılığıyla katılımcılardan elde edilen bilgilerin analizinde nitel araştırma yöntemleri dahilindeki içerik analizinden faydalanılmıştır. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 242). Katılımcılardan elde edilen veriler analiz edilirken elde edilen verilere bağlı olarak belli temalar, alt temalar ve kodlar oluşturulmuş, bu temaları oluşturan katılımcılara ait görüşlerin bir kısmı örnek olması amacıyla çalışmada yer almıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören bireysel çalgı keman öğrencileri, örneklem grubunu ise yine aynı Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören ve kemanda II ve III. konum eğitimi almamış 8 öğrenci oluşturmaktadır. Bu doğrultuda seçilen katılımcılar sistematik örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olup araştırmaya dahil edilmiştir. Sistematik örnekleme ile ilgili olarak Yıldırım ve Şimşek, “Evrenden örnekleme dahil olacak bireyleri seçerken tamamen seçkisiz bir yöntem kullanmak yerine, belirli ölçütlere göre oluşturulmuş sistematik bir yöntemle örnekleme oluşturulur” görüşünü bildirmişlerdir (2016: 116).

Veri Toplama Araçları

Katılımcıların öğretim süreci ile ilgili görüşlerinin alınması amacıyla yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve veriler bu form üzerinden elde edilmiştir. Alanında uzman bireylerin görüşleri alınarak oluşturulan yapılandırılmış görüşme formunda deney sürecinin öncesine ve sonrasına yönelik sekiz soru yer almıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada yer alan verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bazı sorular analiz edilirken verilere yönelik olarak belli temalar, alt temalar ve kodlar oluşturulmuş ve bu temalara ilişkin katılımcı görüşlerinin bir kısmına örnek oluşturması amacıyla çalışmada yer verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğrencilerin deney öncesi ve deney sonrası görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 1. DeneySEL Süreç Öncesi Türk Müziği Ezgilerine Dayalı Eğitim Alan Öğrencilerin Sayısı

Türk müziği ezgilerine dayalı eğitim alma durumu	f	%
Hayır	8	100
Evet	0	0
Toplam	8	100

Tablo 1’e göre öğrencilerin tümü (f=8) klasik batı müziği kaynaklı keman eğitimi almış, hiçbir Türk müziği ezgileri içeren kaynaklara dayalı eğitim almamıştır.

Tablo 2. *Deneysel Süreç Öncesi Türk Müziği Ezgilerine Dayalı Eğitim Alma Durumuna Yönelik Öğrenci Görüşleri*

Deneysel süreç öncesi Türk müziği ezgilerine dayalı keman eğitimine yönelik görüşler	f	%
Kullanılmalı	8	100
Kullanılmamalı	0	0
Fikir sahibi değilim	0	0
Toplam	8	100

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı (f=8) deneysel süreç öncesinde Geleneksel Türk müziği ezgilerine dayalı metotların keman eğitiminde kullanılması gerektiğini bildirmiştir.

Tablo 3. *Deneysel Süreç Öncesinde Türk Müziği Kaynaklı Ezgilerin Keman Eğitiminde Kullanılmasına Yönelik Öğrenci Görüşleri*

Tema	Alt tema	Kodlar
Deneysel süreç öncesinde Türk müziği kaynaklı ezgilerin keman eğitiminde kullanımı	Kullanılmalı	Bilinen (ö6,ö4,ö1)
		Kültür (ö8,ö7,ö2)
		Çeşitlilik(ö7,ö3)
		Kolaylık(ö6,ö1,)
		Tamamlayıcı(ö3, ö8)
		Akılda kalıcılık (ö7)
		Güzel(ö7)
		Geliştirici(ö5)
		Entonasyon (ö1)
		İlgi (ö1)

Tablo 3'e göre öğrencilerin en fazla bilinen (f=3) ve kültür (f=3) kodlarına yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşlere ait örneklerle aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: Kullanılmalı diye düşünüyorum çünkü yıllardır dinlenen ezgilerle keman çalmayı öğrenmek hem ilgimi arttıracak hem de entonasyon problemlerini daha çabuk fark edip hatalarımı düzeltmemi sağlayacak.

Ö3: Kullanılmalı diye düşünüyorum çünkü sadece batı müziğini içeren eğitimi yeterli bulmuyorum. Türk müziği keman eğitimine farklı bir renk katmaktadır.

Ö4: Kullanılmalı çünkü hafızamızda yer alan ezgilerin çalınması o eserin daha kolay deşifre edilmesine olanak sağlar.

Ö7: Kullanılmalı diye düşünüyorum çünkü içinde bulunduğumuz kültür zenginliğinin ve birçok çeşitlilik barındıran Türk müziği ezgilerinin daha güzel ve akılda kalıcı olduğunu düşünüyorum.

Ö8: Kullanılmalı çünkü kendi kültürümüze ait bir olguyu eğitimimizin bir parçası olarak görmek isterim.

Tablo 4. *Deneysel Süreç Sonrası Türk Müziği Kaynaklı Ezgilerin Keman Eğitiminde Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri*

Düşünceleriniz değişti mi?	f	%
Hayır	8	100
Evet	0	0
Toplam	8	100

Tablo 4' e göre araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı (f=8) deneysel süreç sonrasında Geleneksel Türk müziği ezgilerine dayalı metotların keman eğitiminde kullanılması gerektiğini bildirmiştir.

Tablo 5. *DeneySEL Süreç Sonrası Türk Müziği Kaynaklı Ezgilerin Keman Eğitiminde Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri*

Tema	Alt tema	Kodlar
DeneySEL süreç sonrasında Türk müziği kaynaklı ezgilerin keman eğitiminde kullanımı	Kullanılmalı	Entonasyon (ö1,ö6, ö7)
		Farkındalık (ö1,ö6.ö7)
		Güdülenme(ö1,ö4,ö6,ö7)
		Bilinen (ö4.ö5)
		Eğlenceli(ö5)
		Geliştirici(ö5)
		Kültür(ö2)

Tablo 5’ e göre öğrencilerin en fazla “güdülenme” (f=4), “Entonasyon” (f=3) ve “Farkındalık” (f=3) kodlarına yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşlere ait örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: Tahmin ettiğim gibi sevdiğim ve bildiğim ezgilerle çalışınca hem enstrümana daha çok vakit ayırdım hem de batı müziği ezgilerine nazaran entonasyon bozukluklarını daha rahat fark ettim.

Ö2: Türk müziği etnik birçok çalgıdan oluşmaktadır. Ancak Türk müziğini keman gibi evrensel bir çalgıyla çalmak Türk müziğini evrensel bir noktaya taşıyabileceğini düşünüyorum.

Ö5: Türk müziğindeki pek çok eseri daha önce duyup bildiğimiz için hem daha eğlenceli hem de daha geliştirici olur bu da kendimi daha başarılı hissetmemi sağlar.

Ö6: Türk müziği ezgileri çalgıma olan ilgimi arttırdı. Türk müziği ezgilerini çalmam hem kolay konum öğrenmemi hem de entonasyon hatalarını daha rahat fark edip düzeltmemi sağladı

Ö7: Türk müziği ezgilerinin kullanımı hem çalgıma olan sevgimi arttırdı hem de entonasyon bozukluklarını fark etme ve farklı konumlara rahat geçebilmeme olanak tanıdı.

Tablo 6. *DeneySEL Süreç Boyunca Kemanda I, II ve III. Konum Çalışmalarında En Çok Zorlayan Faktörlere Yönelik Öğrenci Görüşleri*

Tema	Alt tema	Kodlar
DeneySEL süreç boyunca kemanda I,II ve III. Konum çalışmalarında yaşanan zorluklar	Konumda Kalarak çalma	Duate (ö3)
		Esnek olmama Ö(3)
		Entonasyon Ö(4,5,6,7,8)
	Konum Geçişli Çalma	Esnek olmama Ö(1,2,6,7)
		Tartım Ö(5,8)
		Hazır bulunuşluk Ö(4)

Tablo 6’ ya göre öğrencilerin en fazla konum geçişli çalma alt temasında yer alan “Esnek olmama” (f=4) ve “Entonasyon” (f=5) kodlarına yönelik görüş bildirdikleri, ayrıca konumda kalarak çalma alt temasında yer alan kodlara dair ise “Duate”(f=1) ve “Esnek Olmama” (f=1) şeklinde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşlere ait örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: Konum geçişlerinde sol elimi fazlasıyla kasiyordum ve bu da konum geçişlerini zor hale getiriyordu.

Ö3: İkinci konumda çalınan eserler beni zorladı. Çünkü parmak numaraları kafamı karıştırdı. Ayrıca parmaklarımı açmakta zorlandım.

Ö4: Beni en çok zorlayan entonasyon problemleri oldu. Konum geçişlerinde de biraz zorlandım

Ö5: Konum geçişleri sırasında entonasyon ve tartım problemleri yaşadım.

Ö8: Metronom ve sesler

Tablo 7. Geleneksel Türk Müziği Kaynaklı Ezgilere Dayalı Keman Eğitiminin I, II ve III. Konumda Çalabilme Becerisini Etkilemesine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar
Geleneksel Türk müziği ezgilerine dayalı keman eğitiminin I,II, ve III. Konumda çalma becerisi	Olumlu	Farkındalık ö(3,5,6,7)
		Bilinen Ö(3,6,7)
		Pratiklik Ö(1,4,5)
		Deşifre Ö(4)
		Güdüleme Ö(8)

Tablo 7' ye göre öğrencilerin en fazla "Farkındalık" (f=4), "Bilinen" (f=3) ve "Pratiklik" (f=3) kodlarına yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşlere ait örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: Yeterince geliştirdiğini düşünüyorum. Çünkü konumlara dair en ufak fikrim yokken kısa sürede I, II ve III. konumlarda eserler çalışıyorum.

Ö2: Geliştirdiğini düşünüyorum her eseri farklı icra etme şekilleri vardır ve bu da çeşitli teknikler öğrenmemizi sağlar.

Ö4: Yeterince geliştirdiğini düşünüyorum. Çünkü bu eserlerden farklı olarak yeni gördüğüm eserlerde hızlı deşifre yapmayı ve rahatlıkla çalabilmeyi öğrendim.

Ö5: Evet. Çünkü okulda batı müziği üzerinden keman eğitimi almaktayım ve konum çalışmalarında yanlış bastığım sesleri bu kadar bariz bir şekilde duyamıyordum

Ö6: Geliştirdiğini düşünüyorum özellikle eserler Türk müziğinden oluştuğu için kulağım sesi yanlış bastığımda algılayıp düzeltmemi sağlıyordu.

Tablo 8. Öğrencilerin Deneyisel Süreç Sonrasında Bireysel Çalgı Derslerinde Türk Müziği Kaynaklı Eser ve Etütlere Yer Verilmesi Hakkında Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar
Deneyisel süreç sonrasında bireysel çalgı derslerinde Türk müziği kaynaklı eser ve etütlerden faydalanma	Olumlu	Verimli Ö(6,7)
		Kolaylık Ö(3,6)
		Gelişim Ö(3)
		Çeşitlilik Ö(8)
		Keyifli Ö(4)
		Müzik türü Ö(5)
		Motivasyon Ö(1)
		Süreklilik Ö(2)

Tablo 8' e göre öğrencilerin en fazla "Kolaylık" (f=2) ve "Verimli" (f=2) kodlarına yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşlere ait örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: Evet. Çünkü kemana olan ilgim Türk müziği eğitimi sonrasında büyük oranda artış gösterdi

Ö3: Evet. Çünkü kemanın Türk müziği ezgileri aracılığıyla öğrenilmesi daha kolay ve kemanda gelişme açısından çok avantajlı

Ö5: Evet. Çünkü Türk müziği eserlerini batı müziği eserlerine göre daha çok sevip hem çalıp hem dinliyorum.

Ö6: Evet. Çünkü kolay öğrenip verim aldığımı düşünüyorum.

Ö7: Evet. Çünkü bu çalışmadan verim aldığımı düşünüyorum

Tablo 9. Öğrencilerin Klasik Batı Müziği Kaynaklı ve Geleneksel Türk Müziği Kaynaklı Eserler İle Alınan Keman Eğitimi Hakkında Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar
Geleneksel Türk müziği kaynaklı eser ve etütlerden faydalanma	Olumlu	Bilinen Ö(1,6)
		Kültür Ö(2,6)
		Akılda kalıcılık Ö(7)
		Çeşitlilik Ö(2)
		Deşifre Ö(4)
		Eğlenceli Ö(5)
		Hazır bulunuşluk Ö(5)
		Makam Ö(3)
		Öğretici Ö(7)
		Evrensel Ö(8)
	Olumsuz	

Tablo 9’ a göre öğrencilerin en fazla “Bilinen” (f=2) ve “Kültür” (f=2) kodlarına yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşlere ait örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: Düşünüyorum. Çünkü Türk müziği kaynaklı eserler çoğunlukla çocukluğumuzdan bu yana dinlediğimiz ve bizim kültürümüze ait eserler olduğu için kulağımızda daha iyi yer edinmiş durumdalar.

Ö2: Evet. Çünkü çalgı eğitimi verilirken müziklerde kültür ayrımı yapılmaksızın eğitim verilmesi gerekir, her kültürün kendine ait icra şekilleri olduğu için eğitimde kullanılması önemlidir.

Ö6: Düşünüyorum. Çünkü kültür ayrımı yapılmaksızın eğitim verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Kulağımızın daha tanıdık ezgileri duymasının ve çalmasının daha faydalı olacağını düşünüyorum.

Ö7: Geleneksel Türk müziğinde makamları da gördüğümüz için faydalı olduğunu düşünüyorum

Ö8: Evrensel olanın önüne geçebileceğini düşünmüyorum. Ama bu durumun da kişiden kişiye farklılık gösterebileceğini belirtmeliyim.

Tablo 10. Öğrencilerin Yalnızca Geleneksel Türk Müziği Kaynaklı Ezgilere Dayalı Keman Eğitimi Almanın Yeterliliğine Yönelik Görüşleri

Geleneksel Türk müziği kaynaklı ezgilere dayalı keman eğitimi yeterli mi?	f	%
Hayır	7	87.5
Evet	1	12.5
Toplam	8	100

Tablo 10’ da görüldüğü üzere öğrencilerin yedisi (f=7) yalnızca geleneksel Türk müziği kaynaklı ezgilere dayalı keman eğitiminin yeterli olmadığı, biri ise (f=1) yeterli olduğu yönünde görüş belirtmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Yalnızca Geleneksel Türk Müziği Kaynaklı Ezgilere Dayalı Keman Eğitimi Almaya Yönelik Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar
Keman Eğitiminde Kullanılan Kaynaklar	Klasik Batı Müziği	Metotlaşma(ö8,ö1)
		Teknik (ö7)
		Kolaylık (ö4)
	Geleneksel Türk Müziği	Kültür (ö4)
		Sevgi(ö8)
		Birliktelik (ö1,ö2,ö3,ö5,ö6)
	Her ikisi	Evrensellik (ö1,ö2, ö6)
		Kültür (ö1)

Tablo 11’ e göre öğrencilerin en fazla “Her ikisi” alt temasına ait “Birliktelik” (f=5) ve “Evrensellik” (f=3), klasik batı müziği alt temasında ise en fazla “Metotlaşma” (f=2) kodlarına yönelik görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüşlere ait örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Ö1: Hayır düşünmüyorum. Her ikisi de keman eğitiminde olmalı. Öğrenciler hem kendi kültüründen bildikleri ezgilerle çalışmalı, hem de klasik batı müziğinin çok uzun yıllardır geliştirdiği ve uzman kemancılar tarafından yazılan metotlardan da faydalanılmalı. Her iki metodun etkisi de öğrencilere farklılık sağlayıp faydalı olacaktır.

Ö4: Evet düşünüyorum. Çünkü kendi kültürümüze uygun eserler öğrenmeyi kolaylaştırır.

Ö6: Türk müziğinin bizi geliştireceğini savunuyorum fakat tek başına yeterli olmayacağı kanaatindeyim. Müzik evrensel ve birlikte eğitim verilmesinin daha olumlu sonuçlar vereceğini düşünüyorum

Ö7: Düşünmüyorum. Çünkü batı müziği eserlerini de teknik açıdan öğretici buluyorum sadece tek kaynakla sınırlı kalınmamasını düşünüyorum.

Ö8: Türk müziğini çok seviyorum ancak metotların az olmasından dolayı klasik batı müziği kaynaklarının kullanılması gerektiğini düşünüyorum.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu görüşlerden hareketle öğrencilerin çalışma öncesi geleneksel Türk müziği ezgilerine dayalı eğitim almadıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç Tekin (2019)'ın Müzik öğretmenliği programlarında okutulan keman eğitimi veya orkestra eğitimi derslerinde geleneksel Türk müziği eserleriyle toplu icra çalışmalarının uygulama oranının düşük düzeyde olduğu ve geleneksel Türk müziğine ait farklı formlardaki eserleri icra ettirme oranının orta düzeyin altında olduğu sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Çalışmaya yönelik oluşturulan öğretim programının uygulanmasından sonra öğrencilere keman çalma teknikleri (kemanda konum çalışmaları) öğretilme sürecinde geleneksel Türk müziği ezgilerine dayalı kaynaklara yer verilmesinin bazı avantajlar sağladığı görüşleri ortaya çıkmıştır. Katılımcıların, Türk müzik kültürüne dayalı eserlerin keman eğitiminde kullanılmasının bu kültürü yerel boyutlardan evrensel niteliğe taşınması mümkün olabilecektir görüşü Günay ve Uçan'a (1980) ait "çevreden evrene keman eğitimi" kaynağı ile benzerlik taşımaktadır. Elde edilen başka bir sonuca göre kulağa tanıdık gelen ezgilerin keman eğitiminde kullanılmasının bu tekniğin kazanımı ve geliştirilmesinde daha kolaylaştırıcı bir etkiye sahip olduğu ayrıca sesleri daha doğru ses elde etmeye (entonasyon) olanak sağladığı görülmüştür. Bu görüş Taşçı'nın (2012) geleneksel Türk müziklerinin kullanımının keman eğitiminde düzgün ses elde etme sorunlarını aza indirgeyeceği görüşü ile tutarlılık göstermektedir. Ayrıca Hamzaoglu Birer'e (2010) ait "Makamsal Müzikleri Dinlemenin Entonasyona Etkisi" isimli doktora tezinde de bu çalışmanın sonucunu destekleyen benzer sonuçlar elde edilmiştir. Geleneksel Türk müziği ezgilerine dayalı kaynakların keman çalma tekniklerinin öğretiminde yer verilmesinin çalışma süresini arttırması, çalışmaları daha keyifli hale getirmesi, öğrenciler üzerinde motive edici bir etki sunduğu da elde edilen sonuçlar arasındadır.

Katılımcılardan elde edilen verilere göre geleneksel Türk müziği ezgilerine dayalı kaynaklardan oluşturulan keman eğitiminin kemanda konum çalışmaları esnasında teknik güçlükleri fark etme ve çözüme ulaştırma bakımından kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Keman çalma tekniklerinin öğretilmesinde sadece batı müziği kaynakları ya da geleneksel Türk müziği ezgilerini içeren kaynaklarının yeterli olmadığı her ikisinin de birbirinden faydalanılarak beraber kullanılması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Parasız (2009)'ın çalışmasında, keman eğitiminde çağdaş Türk müziği eserlerinin kullanımının düşük oranda olduğu sonucu keman eğitiminde uluslararası batı müziği kaynakları ile beraber ulusal kaynakların da kullanılmasının işlevsellik yönünden önemli olduğu görüşü de bu sonuçla benzerlik göstermektedir. Teke (2019) ve Nacakçı (2002)'nin çalışmalarında da

benzer sonuçlara ulaşıldığını görmek mümkündür. Ayrıca geleneksel Türk müziği kaynaklı ezgiler aracılığıyla farklı keman çalma tekniklerinin öğretilmesine yönelik olumlu sonuçlar ortaya çıkarılan farklı çalışmalar da mevcuttur (Alpagut: 2001; Almzori: 2017; Kotan: 2019).

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak ortaya çıkan öneriler şu şekildedir:

- 1- Keman eğitiminde diğer üst konumların (III. konumdan sonrası) öğretiminde geleneksel Türk müziği ezgilerinin uygunluğu araştırılabilir.
- 2- Çalışmada kullanılan geleneksel Türk müziği makamlarının haricinde, keman çalma tekniklerine uygun olan farklı makamlardan da yararlanılarak özgün öğretim materyalleri oluşturulabilir.
- 3- Kemanda sağ el yay tekniklerinin öğretilmesinde geleneksel Türk müziği ezgilerinin kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- 4- Kemanda sol el tekniklerinin öğretilmesinde geleneksel Türk müziği ezgilerinin kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- 5- Türk müziği makamlarının keman öğretiminde kullanılmasına yönelik alıştırma, etüt, eser vb. oluşan özgün öğretim materyalleri oluşturulabilir.
- 6- Keman eğitiminde kazandırılmak istenen teknik beceriye uygun olarak farklı ritmik yapı ve tempolarda geleneksel Türk müziği ezgilerinden faydalanılabilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akbudak, H. (2017). *Malatya Türkülerinin keman eğitiminde kullanılması üzerine bir çalışma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Almzori, A. (2017). *Keman eğitimi halk ezgilerinde yay tekniklerinin kullanımı*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Alpagut, U. (2001). *Türk halk ezgilerinin keman eğitimi yoluyla müzik öğretmenliği eğitimine yansiyabilirliği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Auer, L. (1921). *Violin playing as I teach it*. New York: Frederick A. Stokes Company.
- Cheslock, L. (1937). *Violin shifting*. Bulletin of the American Musicological Society. "Yyy" 1-2, 26-27. <https://doi.org/10.2307/82918>
- Çoban, S. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı eğitimi dersi dönem sonu sınavları ile ilgili düşünceleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(31), 115-127.
- Duranoğlu, N. (2016). Çalgı eğitiminde görülen kas ve iskelet rahatsızlıkları ve performans etkileri üzerine öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-2.
- Hamzaoglu Birer, A.R. (2010). *Makamsal müzikleri dinlemenin entonasyona etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kotan, E. (2019). *Keman eğitiminde kullanılan yay tekniklerinin öğretiminde Türk müziği motiflerinin etkisinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Nacakçı, Z. (2002). *Türk halk müziği eserlerinin viyola eğitiminde kullanılabilirliği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Parasız, G. (2009). *Keman öğretiminde kullanılmakta olan çağdaş Türk müziği eserlerinin seslendirilmesine yönelik olarak oluşturulan hazırlayıcı alıştırmaların işgörsellik ve etkililik yönünden incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şendurur, Y. (2001). Keman eğitiminde etkili öğrenme öğretme yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 145-155.
- Taşçı, G. (2012). *Türk halk musikisi saz eserlerinin ortaöğretim mesleki keman eğitiminde kullanım olanakları yönüyle incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Teke, E. (2019). *Başlangıç keman eğitiminde makamsal yaklaşıma yönelik öğrenci görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tekin, C.P. (2019). *Bireysel çalgı keman eğitiminde geleneksel Türk müziğinin kullanım düzeyi üzerine bir inceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’de Cumhuriyetin ilk altmış yılındaki durum*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar, ilkeler, yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum* (3. baskı). Ankara: Evrensel Yayınları.
- Uçan, A. Ve Günay, E. (1980). *Çevreden evrene keman eğitimi*. Ankara: Önder Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.